

קבלת שבת

QABALAT SHABAT

Het verwelkomen van de Shabat

(Liturgie voor de Erev-Shabatviering)

QABALAT SHABAT

Het verwelkomen van de Shabat

Inleiding:

Voor de messiasbelijdende Joden en de gelovigen uit de volken, die weer naar de oorspronkelijke **Shabat** terug zijn gekeerd, is de **Shabat** de dag waarop mensen samen hun vreugde over de schepping en het geschapen zijn kunnen delen, maar ook om te herdenken dat **Yeshua haMashiach** [Jezus Christus] door Zijn priesterlijke verzoeningsdaad de **ware Shabat** had gebracht: de rust voor het hart door de vergeving der zonden. De **Shabat** duidt tevens de eeuwige **Shabats**-rust bij de wederkomst van Yeshua haMaschiach aan. Maar de **Shabat** heeft ook nog een maatschappelijk aspect: het is belangrijk om gasten uit te nodigen! De **Shabat** begint in elk gezin immers met een huissamenkomst en leidt daarmee de heiligende rust van deze 7^e dag in. En voor een samenkomst worden altijd gasten welkom geheten: niet voor een kopje koffie met een koekje, maar voor een feestmaal, want deze maaltijd, een tafel met gasten is tegelijk een **Mizbeach**, een heilige altaar voor de Eeuwige! **Yeshua** heeft ons immers geleerd dat alles wat wij voor de geringste van Zijn broeders hebben gedaan, wij voor Hem hebben gedaan. Het streven om zo veel mogelijk gasten te hebben op **Shabat** heeft in het Jodendom vanouds een sterk sociologisch accent: hoe meer gasten hoe beter. In het Nederlands zou je kunnen zeggen: hoe meer zielen, hoe meer vreugde! Maar als je helemaal geen gasten hebt, dus als je echt niemand uitnodigt, dan ben je wel een "**Schlemiel**", dan deug je niet, want je bent dan ongastvrij en dus gierig! Als je nooit gasten uitnodigt voor een maaltijd, en vooral op **Shabat**, plaats je jezelf buiten de gemeenschap. Gastvrijheid, ofwel in het Jiddisch "**Hachnuses Oirech**" genoemd, (**haCh'nasat Or'chim** = het ontvangen van gasten) is immers een **Mitz'va**, een g'ddelijke opdracht, een religieuze plicht. Het hoort zo! In de Luther-Vertaling van **Iv'rim** - Hebrëen 13:2 lezen wij: "*Vergeet niet gastvrij te zijn; want daardoor hebben sommigen zonder het te weten Engelen geherbergd*".

1. Het ontsteken van de kaarsen:

Op vrijdagavond steekt de vrouw des huizes, priesteres van de huiselijke haard, twee kaarsen aan vlak voordat de **Shabat** begint. Zij bedekt de ogen met de handen en spreidt daarna de handen uit over de lichten en zegt de **B'racha**:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu bedamo shel Yeshua, vetzivanu lehiyot or leGoyim.

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua en die ons heeft opgedragen een licht voor de wereld te zijn. (Matityahu [Mathéüs] 5:14-16)

(De traditionele woorden: asher qid'shanu bemitz'votav [die ons heeft geheiligd door Zijn geboden] hebben wij gewijzigd, omdat wij als messiasbelijdende gelovigen zijn geheiligd door het bloed van Yeshua. Ook in de daaropvolgende woorden: v'tzivanu l'had'liq ner shel shabat [die ons heeft opgedragen het shabatlicht te ontsteken] hebben wij een wijziging aangebracht, omdat nergens in de Bijbel staat dat G'd deze opdracht zou hebben gegeven. Toch ontsteken wij de shabatkaarsen evengoed, omdat wij door Yeshua een licht voor de wereld mogen zijn).

2. Shabat Shalom (gezongen Shabatslied)

Shabat van vrede! (Wij wensen elkaar op Shabat de vrede van Yeshua toe!)

3. Sh'ma Yisra'el:

Luid:

Sh'ma Yisra'el: Adonai Eloheinu, Adonai Echad!

Hoor Israël: de Eeuwige is onze G'd, de Eeuwige is EEN!

Zacht:

Baruch Shem kevod Mal'chuto le'olam va'ed!

Geprezen zij de Naam van Zijn Koninklijke Majesteit, voor in alle eeuwigheid!

Luid:

Ve'ahav'ta et Adonai Eloheicha bechol levav'cha uvechol naf'shecha uvechol me'odecha.

Vehayu haDevarim haEle, asher anochi metzav'cha haYom, al levavecha.

VeShinan'tam levaneicha, vedibarta bam, beShiv'techa beVeitecha,
uvelech'techa baDerech uveShach'becha uveKumecha.

Uq'shar'tam le'ot al-yadecha, vehayu letotafot bein einecha.

Uch'tav'tam al-mezuzot beitecha uvish'areicha.

Gij zult de Eeuwige, uw G'd, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht. Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat. Gij zult het ook tot een teken op uw hand binden en het zal u een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn, en gij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten.

Devarim [Deuteronomium] 6:4-9).

4. Shalom Aleichem:

Traditionele Joodse mannen gaan op vrijdagavond eerst naar de sjoel. Als zij thuishkomen worden met het lied [Shalom Aleichem](#) de engelen begroet, die volgens een oude overlevering de gelovigen op [Shabat](#) begeleiden van het begin tot het einde. In dit prachtige lied worden deze engelen voor de huiselijke viering welkom geheten, vraagt men hun zegen en geeft men hen een vredesgroet:

[Shalom aleichem mal'achei haSharet,](#)

[mal'achei Elyon,](#)

[miMelech mal'chei haM'lachim,](#)

[haQadosh baruch Hu!](#)

[Bo'achem leShalom mal'achei haShalom,](#)

[mal'achei Elyon,](#)

[miMelech mal'chei haM'lachim,](#)

[haQadosh baruch Hu!](#)

[Barchuni leShalom mal'achei haShalom,](#)

[mal'achei Elyon,](#)

[miMelech mal'chei haM'lachim,](#)

[haQadosh baruch Hu!](#)

[Tzetchem leShalom mal'achei haShalom,](#)

mal'achei Elyon,

miMelech mal'chei haM'lachim,

haQadosh baruch Hu!

Vertaling: *Vrede zij u, dienende engelen, boodschappers van de Allerhoogste, van de verheven Koning der koningen, de Heilige, gezegend zij Hij! Kom in vrede, boodschappers van vrede, boodschappers van de Allerhoogste, van de verheven Koning der koningen, de Heilige, gezegend zij Hij! Zegen mij met vrede, boodschappers van vrede, boodschappers van de Allerhoogste, van de verheven Koning der koningen, de Heilige, gezegend zij Hij! Moge u vertrekken in vrede, boodschappers van vrede, boodschappers van de Allerhoogste, van de verheven Koning der koningen, de Heilige, gezegend zij Hij!*

Het lied wordt afgesloten met twee psalmverzen, die het motief van het lied aangeven:

Want Hij zal aangaande u Zijn engelen gebieden, dat zij u behoeden op al uw wegen!

(Tehilim [Psalmen] 91:11)

Moge de Eeuwige waken over uw vertrek en aankomst, van nu tot in eeuwigheid!

(Tehilim [Psalmen] 121:8).

5. Eshet Chayil (loflied op de huisvrouw):

Het hart van het huis is de vrouw. Zij is de stabiliserende factor van het Joodse gezinsleven en daarom gebruikt de gelovige man dit moment van de shabatviering, om met deze prachtige verzen uit het boek Spreuken de vrouw van het huis te zegenen, maar ook om de kinderen daarmee te leren wat de waarde is van een vrouw, die ontzag heeft voor de Eeuwige:

Wie is zo gelukkig een goede vrouw te vinden?

Zij is immers veel meer waard dan de duurste edelstenen?

Haar man vertrouwt volledig op haar en het zal hem aan niets ontbreken.

Zij benadeelt hem nooit, doet haar hele leven goed.

Ze zoekt wol en vlas, die ze met rappe handen verwerkt.

Zoals een koopman zijn handelsschepen uitzendt, zorgt zij dat zij over al het nodige beschikt, ook al moet dat van ver komen.

In de vroege morgen, wanneer het nog donker is, staat zij op en zorgt dat haar gezin en het personeel kunnen eten.

Als zij haar zinnen heeft gezet op een bepaalde akker, krijgt zij hem ook; met wat zij verdient, plant ze een wijngaard.

Vlijtig gaat zij aan het werk, zij is met opgestroopte mouwen aan de slag.

Zij merkt dat haar werk vruchten afwerpt en het is dan ook vaak nacht voordat zij gaat slapen.

Snel schieten haar handen over haar spinnewiel, vaardig schikken zij het vlas.

Ze staat altijd klaar om een noodlijdende te helpen; iedereen kan op haar hulp rekenen.

Zij maakt zich geen zorgen om haar gezin wanneer de winter komt, want zij heeft voor mooie en warme kleding gezorgd.

Zij maakt voor zichzelf prachtige tapijten en draagt kleren van fijn linnen en prachtig gekleurde stoffen.

Haar man is een gezien figuur op de plaatsen, waar recht wordt gesproken en is één van de leiders van het land.

Zij maakt linnen kleding en verkoopt die en levert gordels aan de koopman.

Kracht en waardigheid stralen van haar af en zij ziet elke nieuwe dag met vertrouwen tegemoet.

Uit haar woorden spreekt wijsheid en de wil om goed te doen.

Zij weet precies wat in haar huishouding gebeurt en op luiheid zul je haar niet betrappen.

Haar kinderen kijken tegen haar op en haar man prijst zich gelukkig en zegt: "Er zijn veel goede vrouwen, maar jij overtreft ze allemaal!"

Uiterlijke schoonheid is bedrieglijk en verdwijnt; maar een vrouw, die ontzag heeft voor de Eeuwige, verdient bewondering en lof!

Haar goede daden zullen haar eer en erkenning opleveren, zelfs van hooggeplaatste mensen.

(Mishlei [Spreuken] 31:10-31)

6. Birkat haBanim (het zegenen van de kinderen):

Een belangrijk onderdeel van de Shabatviering op vrijdagavond, volgend op het zegenen van de vrouw door middel van het lezen van Spreuken 31, is **Birkat haBanim**, het zegenen van de kinderen onder handoplegging. Er zijn drie zegeningen, één in het bijzonder voor de zonen, één voor de dochters en vervolgens **Birkat Kohanim**, de traditionele priesterzegen van **Aharon** (**Bamidbar** [Numeri] 6:24), die uitgesproken wordt over alle kinderen alsook over hun moeder.

Over de jongens zegt men:

Yesimcha Elohim k'Efrayim vechi Menashe!

Moge G'd je doen zijn als Efraïm en als Manasse!

Over de meisjes zegt men:

Yesimech Elohim k'Sara, Riv'qa, Rachel v'Lea!

Moge G'd je doen zijn als Sara, Rebekka, Rachel en Lea!

De zegenspreuken voor de vrouw en de kinderen worden door de priesterzegen gevolgd:

Yevarechecha Adonai veYish'merecha.

Ya'er Adonai panav eleicha vichunecha.

Yisa Adonai panav eleicha veYasem lecha Shalom!

De Eeuwige zegene u en Hij behoede u.

De Eeuwige doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.

De Eeuwige verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede!

(Bamidbar [Numeri] 6:24)

7. GEDENKEN

Op deze dag gedenken we, dat G'd alles geschapen heeft. 'God zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat G'd scheppende tot stand had gebracht'.

Gen. 2:3

Op deze dag gedenken we dat G'd zijn volk verlost heeft. 'Want gij zult gedenken, dat gij dienstknechten in het land Egypte geweest zijt, en dat de Heer, uw G'd, u vandaar heeft uitgeleid met een sterke hand en een uitgestrekte arm; daarom heeft de Heer, uw G'd, geboden de shabat te houden'.

Deut. 5:15

Op deze dag gedenken we dat Yeshua is gekomen om te verlossen en te herscheppen. Hij genas zieken op shabat. Hij daalde neer in het dodenrijk, eveneens op shabat, om daar Zijn overwinning te proclameren.

Op deze dag zien we uit naar de grote shabat, wanneer haMaschiach Yeshua terugkomt en Zijn Volk zal zijn verlost en de hele schepping zal worden herschapen.

'Er blijft dus een shabatsrust voor het volk van G'd. Want wie tot Zijn rust is ingegaan, is ook zelf tot rust gekomen van zijn werken, zoals G'd van de Zijne. Laten wij er dus ernst mee maken om tot die rust in te gaan' (Hebr.4:9-11).

Nu kan **Oneg Shabat** (de vreugde van de **Shabat**) beginnen: Het feestmaal! De vrouw des huizes heeft immers vóór het aanbreken van de **Shabat** reeds de tafel feestelijk gedekt, waarop o.a. de twee kandelaars, twee **Challes** (**Chalot** = Shabat-broden), ook wel **Barches** (van het Hebreeuwse woord **B'rachot** = zegeningen) genaamd in een zilveren schaal met het **Shabat**-kleed erover, de **Kidush**-beker met wijn, borden een kommetje met zout en een schoteltje met water voor het rituele wassen van de handen.

KIDUSH

De wijding van de Shabat

Nu volgt de **Kidush**, hetgeen heiliging betekent. Het is de wijding van de **Shabat**. De heer des huizes schenkt kosjere wijn in een beker, neemt de beker in de rechter hand en zegt staande de tekst uit de **Sidur**, die bestaat uit een citaat uit de **Tora** (**B'reshit** [Genesis] 1:31a en 2:1-3), de **B'racha** (zegenspreuk) over de wijn en daarna een **B'racha** voor de **Shabat**:

7. De B'racha over de wijn:

Vayehi erev vayehi voqer, (*zacht*) - yom haShishi! (*luid*)

Vayechulu haShamayim vehaAretz vechol tzeva'am. Vayechol Elohim baYom haShevi'i melachto asher asa. Vayish'bot baYom haShevi'i mikol melach'to asher asa. Vayevarech Elohim et yom haShevi'i vayeqadesh oto, ki vo shavat mikol melachto, asher bara Elohim laAsot.

(zacht) Toen was het avond geweest en het was morgen geweest:

(luid) de zesde dag!

Alzo werden voltooid de hemel en de aarde en al hun heer. Toen G'd op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had, rustte Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gemaakt had. En G'd zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat G'd scheppende tot stand had gebracht.

Hij heft de Qidush-beker op en bidt:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore pri haGafen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen!

Dan drinkt hij daaruit, reikt de beker aan de overige tafelgenoten en bidt daarna:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu b'damo shel Yeshua veratza vanu, veShabat qod'sho be'ahava uv'ratzon hin'chilanu, zikaron lema'ase vereshit. Ki hu yom techila lemiq'ra'ei qodesh, zecher litziyat Mitz'rayim. Ki vanu vachar'ta, ve'otanu qidash'ta mikol haAmim, v'Shabat qod'shecha be'ahava uv'ratzon hin'chal'tanu.

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua en vreugde in ons heeft en die uit liefde en als gunst aan ons Uw heilige Shabat heeft gegeven tot een erfelijk bezit, als een gedenkteken aan het scheppingswerk. Deze dag is de eerste der heilige feesten, die van het begin af een oproep tot bijzondere wijding was, die de uittocht uit Egypte in herinnering roept. Ons hebt Gij uitverkoren en apart gezet van alle volken, en Uw heilige Shabat hebt Gij ons in liefde en welgevallen als een erfenis gegeven.

Hij sluit af met de woorden:

Baruch Ata Adonai meqadesh haShabat!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die de Shabat heeft geheiligd!

8. N'tilat-Yadayim (het wassen van de handen:)

Nu worden door traditionele Joden eerst de handen op rituele wijze gewassen. Deze handeling, in het Hebreeuws **N'tilat-Yadayim** genoemd, hoeven wij echter niet uit te voeren omdat **Yeshua** in **Matityahu** [Matthéüs] 15:1-9 en Marcus 7:1-13 benadrukt, dat dit een **menselijke** traditie is, die door de rabbijnen is ingesteld. Door het aanhalen van **Yeshayahu** [Jesaja] 29:13 wil **Yeshua** ons duidelijk maken, dat wij moeten leren te onderscheiden tussen de **Tora** met al haar geboden die G'd ons heeft opgedragen te onderhouden en menselijke inzetten met rabbinale gebruiken zoals het ritueel wassen van de handen. U bent er vrij in om dit wel of niet te doen als u maar beseft dat niet G'd de opdracht daartoe heeft gegeven maar de rabbijnen! De **B'racha** over het wassen van de handen, met daarin de woorden: "...v'tzivanu al n'tilat yadayim [...en die ons heeft opgedragen de handen te wassen]", dient derhalve niet te worden uitgesproken.

Na het wassen van de handen spreekt men niet, tot de **B'racha** over de twee **Challes** (gevlochten Shabatbroden) is gezegd. De reden dat men twee **Challes** gebruikt, is omdat in de **Tora** staat dat in de woestijn voor twee dagen manna werd verzameld voor vrijdag en voor **Shabat** (zie **Sh'mot** [Exodus] 16). De twee broden doen dus denken aan de dubbele portie manna van boven en van onderen ingewikkeld als het ware in een laagje dauw dat het manna vers hield gedurende de **Shabat**. De **Challes** zijn daarom geplaatst op een zilveren bord en omwikkeld door een geborduurde doek. De heer des huizes breekt een stuk van het brood af, houdt het omhoog en spreekt de zegen uit:

9. De B'racha over het brood:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, haMotzi lechem min haAretz, vetzivanu lehiyot melach haAretz!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die het brood uit de aarde voortbrengt en die ons heeft opgedragen, het zout der aarde te zijn!

(Matityahu [Mathéüs] 5:13, Marcus 9:49-50, Lucas 14:34-35)

Hij neemt het stuk brood, doopt het in het zout en eet het op. Daarna breekt hij opnieuw stukjes brood af en geeft ze door aan zijn tafelgenoten, die het eveneens met zout eten. De woorden van **Yeshua haMashiach** [Jezus Christus]: "Ik ben het brood dat van de hemel is gekomen" (**Yochanan** [Johannes] 6:41) en "Gij zijt het zout der aarde" (**Matityahu** [Mathéüs] 5:13) komen daarbij in onze gedachten. Het officiële gedeelte is hiermee beëindigd. Nu wordt er feestelijk gegeten en gedronken, blij verteld en tot slot zingt men vrolijke **Zemirot** [Shabatliederen], waarin dikwijls de verwachting van de spoedige komst van de **Mashiach** tot uitdrukking komt.

Shabat Shalom - Gut Schabbes!

Samenstelling:
Rein Visscher – *yachad* ONDERSTEUNING VOOR EVANGELIEVERKONDIGING AAN HET JOODSE VOLK